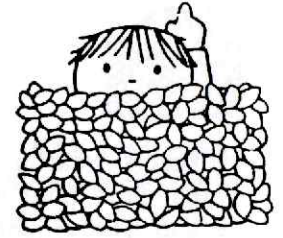

Stichting Bloeyendael

Postbus 85017
3508 AA Utrecht

Tel. 030-512772

INFORMATIEBULLETIN 1994/NR. 4

Baggerwerkzaamheden stagneren

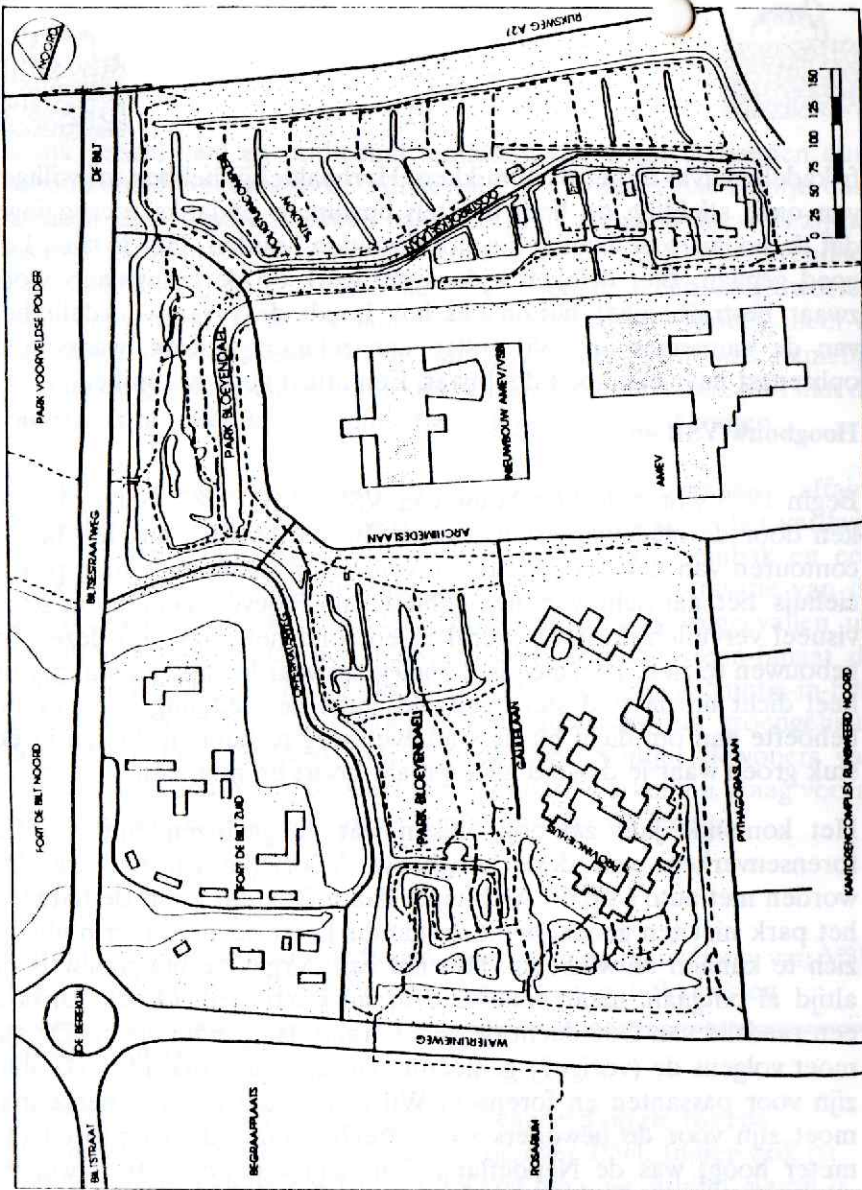
Het uitbaggeren van de sloten en het herstel van de paden zouden het sluitstuk moeten vormen van het wegwerken van achterstallig onderhoud in het park. Voor 1994 en 1995 was daarvoor geld vrijgemaakt binnen de gemeentebegroting. Het ging om enkele tonnen (ca. f 300.000). In 1994 zou een begin worden gemaakt met baggeren in het westelijk deel van het park, waarna een deel van het herstelwerk van de paden kon plaatsvinden. In 1995 zou de rest van de werkzaamheden zijn beslag krijgen. Eind 1994 is de start van het werk eerst vertraagd, omdat wij hebben gepleit voor het instandhouden van de wildakker, terwijl de gemeente op die plaats - en niet op het speelveld in het park - de bagger uit de sloten wilde storten. Door een actie onzerzijds is het tijdelijke baggerdepot uiteindelijk aangelegd op het speelveld.

Door de gemeente was een mooie milieuvriendelijke baggermethode

Een voorspoedig 1995

Wij wensen onze donateurs een voorspoedig nieuw Bloeyendael-jaar toe. Wij hopen dat u in 1995 het park weer vaak zult kunnen bezoeken en dat u het werk van onze stichting wilt blijven steunen. Ook in 1995 is er nog voldoende te doen voor onze stichting (zie elders in dit nummer)! Door technische problemen ontvangt u dit bulletin later dan de bedoeling was. Onze verontschuldigingen daarvoor.

DECEMBER 1994

Werf een nieuwe donateur voor de Stichting Bloeyendael. Wie (minimaal) f 15 stort op giro nr. 344.6650 t.n.v. Stichting Bloeyendael te Utrecht onder vermelding "nieuwe donateur" ontvangt een informatiepakket. Vervolgens ontvangen donateurs periodiek informatie over het park en omgeving.

gekozen, waarbij een baggerboot in de sloten werd neergelaten en vanaf deze boot met grote slangen de bagger naar een depot werd geleid. Het vrijkomende water vloeyde terug naar de sloten. Op deze wijze werd de bodem van het park niet dichtgereden door zwaar materieel (auto's, draglines, e.d.). Het leek erop dat nog voor de winter een mooie start kon worden gemaakt.

Pal voor de start van de baggerwerkzaamheden heeft de provincie echter de baggerwerkzaamheden verboden. Men had vanuit het provinciekantoor de aanleg van het baggerdepot (een forse aarden wal van 2 meter hoog) waargenomen. Voor een depot is een provinciale vergunning nodig en de gemeente heeft verzuimd die aan te vragen. Ook is volgens de provincie een lozingsvergunning nodig voor het terug laten vloeyen van het water naar de sloten. Voorts diende vast te staan dat de bagger niet verontreinigd is. De gemeente was van dit alles niet op de hoogte. Wel zijn enkele baggermonsters genomen, maar dit is aanvankelijk in onvoldoende mate geschied.

De lichte verontreiniging van enkele sloten (op de grens van de zgn. verontreinigingscategorieën 1 en 2) maakte dat een sloot kon worden gebaggerd onder storting van de bagger in het depot (bagger van categorie 1) terwijl de bagger uit een andere sloot (categorie 2) niet in depot mag worden gestort (te grote concentratie van verontreiniging), maar - hoc merkwaardig! - wel binnen 20 meter van de sloot op de oever. Deze oever heeft een kleinere oppervlakte dan het depot. Gevolg is dat er een immens groot depot is aangelegd, dat mogelijk van de provincie slechts mag worden gebruikt voor twee kleine slootjes.

Wij hebben deze hantering van de milieuwetgeving aangeduid als milieubureaucratie en bij brief van 15 november hebben wij gedeputeerde Smink gevraagd om toestemming te geven om het werk te hervatten. Een woordvoerder van de provincie wees echter op de bodemverontreiniging. Vermoedelijk gaat het hier om slibneerslag van water dat uit de Biltse Grift (sinds de aanleg van het park) in de sloten van het park is binnengestroomd. Door de provincie is dit verband met Biltse Grift ook schriftelijk erkend in de brief aan B en W Utrecht van het College van GS van 23 november jl. De Biltse Grift is verontreinigd met troep die is geloosd door industrie in De

Bilt (o.a. Poly Aromatische Koolwaterstoffen ofwel PAK's en zware metalen). De Biltse Grift is deels eigendom van de provincie, deels van het rijk en deels van de gemeente Utrecht. Vanaf 1 januari 1995 is de verantwoordelijkheid voor het beheer overgegaan naar het waterschap. Dit waterschap kan zich nu over dit vraagstuk buigen.

In de brief aan de gemeente van 23 november gaat de provincie er vanuit dat het baggerdepot alleen wordt gebruikt voor twee kleine slootjes. Daarna moet het depot worden afgebroken (herstel speelveld). Indien na het opnieuw nemen van bodemmonsters door de gemeente (meer en betere monsters) blijkt dat de verontreiniging in andere sloten (in categorie 2) nog steeds actueel is, kan er een groot probleem ontstaan. De provincie zegt daarover:

"Met betrekking tot deze verontreinigde bagger en de mogelijke verwijderingswijzen, adviseren wij u om voorafgaand aan de definitieve planvorming met ons contact op te nemen, opdat de (ongelukkige) procedure zoals nu moest worden doorlopen niet behoeft te worden herhaald."

Wij vertalen dit gezien de rest van de provinciale brief als volgt: dan stort u nog maar wat bagger op de bloemrijke oevers langs de sloten, zodat de verschromelende vegetatie (fluitekruid, boterbloem, e.d.) ten onder gaat aan brandnetels, ridderzuring, e.d.. Verder gaan we dan als overheden met elkaar in de slag over vergunningen, want de gemeente heeft geen geld voor afvoer van bagger naar elders en de provincie heeft geen plaatsen in voorraad waar het bagger kan worden gestort. Dus: gebeurt er niks en dat alles in naam van de zorg voor

Vrijwilligers gevraagd voor hout slepen

Op de zaterdagen 4 en 11 februari wordt weer de inzet gevraagd van vrijwilligers voor het slepen van snoeihout. Het gaat o.a. om het uit het park slepen van snoeihout en het maken van houtmijten. Noteer de data in uw agenda! En belt u ons als u - door uw opgave als vrijwilliger - niet in januari door ons wordt benaderd?

het milieu. Ondertussen vriezen de kikkers in de sloten deze winter dood en in de zomer staan de sloten helemaal droog, zodat ook al het andere leven uit de sloot verdwijnt. Ook kunnen de paden niet worden hersteld, want daarover moeten vanwege aan andere bagger-techniek later mogelijk draglines rijden. En de Biltse Grift laten we ook zo als het is. Zo wordt facet-milieuwetgeving (bodembescherming) een doel op zichzelf, terwijl de wetgeving mogelijk niet uitvoerbaar is (alternatieve stortplaats en kosten) of op zinloze wijze wordt geïnterpreteerd (storting op de oever binnen 20 meter). Wij wachten met angstige spanning de resultaten van nader bodemonderzoek af. Wij zullen die resultaten bij wethouder Zwart van Stadsbeheer opvragen.

Bij dit alles moet worden bedacht dat bij de enige jaren terug uitgevoerde baggerwerkzaamheden de gemeente ook geen vergunning heeft gevraagd, hetgeen de provincie toen zonder meer heeft laten lopen. Een deel van een sloot is toen ook verontreinigd met PAK's, en is die bagger apart in depot opgeslagen. Na het opdrogen van de bagger bleek dat de PAK's (door oxydatie??) waren verdwenen.

Vlinders op de wildakker

Door Erna Bisterbosch en Wieneke Westerink zijn de afgelopen zomer op de wildakker de volgende dagvlinders waargenomen:
 citroenvlinder, groot koolwitje, klein geaderd koolwitje, dagpauwoog, gehakkelde aurelia, zwartsprietdikkopje, klein koolwitje, icarusblauwtje en kleine vuurvlinder.

De diverse waardplanten in het park zijn voedselbron voor de rupsen. De gehele zomer is er door de variatie van bloeitijden nectar aanwezig. Voorts is er in het park beschutting voor de vlinders (luwterijke en zonnige plekken). Hartelijk dank voor deze inventarisatie! Dicht bij huis is er dus veel te zien als de natuurlijke omstandigheden maar gevarieerd zijn.

Wildakker gered

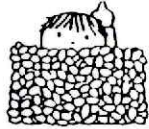
In ons vorige bulletin schreven wij dat de wildakker dreigde te worden omgeploegd, omdat ter plaatse het baggerdepot moest worden aangelegd voor de opslag van bagger uit de sloten in het park. Wij vroegen aan de directeur Stadsbeheer om dit baggerdepot aan te leggen op het speelveld in het park. Wij achten de stedelijk unieke wildakker van meer waarde voor het park dan het zelden gebruikte speelveld. Het speelveld zou snel na het afronden van de baggerwerkzaamheden weer de oude functie terug kunnen krijgen. De wildakker daarentegen zou eerst weer een jaar met mais moeten worden ingezaaid om de overbemesting van de bagger ongedaan te maken. Door een politieke interventie van het stadhuis is de wildakker in stand gebleven. Hartelijk dank daarvoor!

Inmiddels hebben vrijwilligers van onze stichting op twee middagen de akker weer zaaiklaar gemaakt (stenen verwijderen, harken) en ingezaaid met 100 kg. winterrogge en 1 kg. zaad van diverse akkeronkruiden (o.a. korenbloem, klaproos). Ook hopen wij dat zaden van akkeronkruiden van vorig seizoen weer opkomen. Door het inzaaien voor de winter is de kans dat de akker zich beter ontplooit groter. Ongewenste onkruiden (o.a. ridderzuring) krijgen zo minder kansen.

Verkeersontsluiting VSB/AMEV

Door onze stichting is er in het verleden voor gepleit om het verkeer van VSB direct via de NO-punt van het VSB terrein naar de Biltsestraatweg af te voeren. Die route is thans afgesloten. De gemeente wilde eerst de Galileilaan dwars door het park trekken naar de stedelijke rondweg. Na verkeersonderzoek bleek dat de afvoer van verkeer van VSB naar de Biltsestraatweg volgens de gemeente maar tijdelijk nodig is, omdat bij verminderd autogebruik en beter openbaar vervoer deze route weer kan worden afgesloten. Aldus is besloten in het kader van de besluitvorming over de Structuurschets De Strook.

Tot onze verbazing gebeurde er alsmaar niets rond de bovengenoemde verkeersaansluiting, alhoewel de nieuwbouw van de VSB-toren vorderde. Midden december zij wij echter benaderd door een ge-

meentelijke projectleider van de dienst Ruimtelijke Ordening (inge-
huurd van elders wegens gebrek aan gemeentelijke capaciteit) en
bleek dat al maanden vruchteloos met het bedrijfsleven en de provin-
cie is overlegd over een aansluiting van de Archimedeslaan op de
Biltsestraatweg. In strijd met eerdere afspraken blijken provincie en
AMEV/VSB voor hun eigen woonwerkverkeer het autoverkeer vrij
baan te willen geven. Dus: de Archimedeslaan als aan- en afvoerweg
voor forensen! De gemeente wil - conform de eerdere afspraken -
geen doorgaand autoverkeer toelaten (hooguit voor carpoolers en
openbaar vervoer).

De Archimedeslaan zal nog in zuidelijke richting worden opgeschoven
(over het VSB-terrein). Ook dit is een oude afspraak tussen de
gemeente en het bedrijfsleven (AMEV). Op die manier wordt het
park vergroot en wel in het middenstuk (Het park heeft een acht-
vorm). Wij hadden altijd al enige twijfels over de "rechte rug" van het
bedrijfsleven en we hopen nu maar dat de gemeente stand houdt.
Mogelijk kan ook de subsidie aan het Vervoers Coördinatie Centrum
(VCC) worden afgeschaft, want als het bedrijfsleven toch de auto van
de forensen vrij baan wil geven ten koste van stedelijk groen, hoeft er
verder ook niet meer gestudeerd te worden op alternatieven en kan
de gemeente als lokale overheid beter gewoon verstandige besluiten
proberen te nemen. Wat ons betreft echter geen druk autoverkeer
over de Archimedeslaan en snel opschieten met de planvorming over
de uitbreiding van het park.

Iepziekte in Utrecht

In het verleden bestond er een subsidieregeling om iepen die waren
getroffen door de zgn. iepziekte snel te kappen, af te voeren en te
verbranden. Met weinig geld werd zo veel onheil bestreden. Door het
wegvallen van de subsidie zijn zieke bomen gehandhaafd of op
ontoereikende wijze vernietigd. Zo vormen zij een besmettingsbron
voor nog levende bomen. Zuinigheid en onwetendheid van omringen-
de gemeenten en van particulieren hebben - ondanks een actief
kapbeleid van de gemeente Utrecht - vele bomen doen sneuvelen.
Ook in Bloeyendaal zijn in het westelijk deel van het park (nabij de
provincietuin) een groot aantal iepen gesneuveld.

De besmetting kan ook ondergronds doorgegeven worden. In de
beginfase is de besmetting nog niet zo direct te herkennen, maar
daarna drogen in zeer korte tijd de bladeren uit, ze worden bruin en
vallen af. Door preventief enkele bomen met een "dubieus beeld" te
kappen, is getracht de nog resterende bomen te redden. Komend jaar
kan geconstateerd worden of die poging is geslaagd. Voor zo lang het
duurt! Als elders (omringende gemeenten, particuliere tuinen) zieke
bomen niet worden gekapt zal de iepespintkever zijn fatale werk
voortzetten. Zuinigheid heeft hier naverechts uitgewerkt, want de prijs
van een mooie iep is zeer hoog nietwaar ??

Vandalisme

In het oostelijk deel van het park heeft iemand gemeend om bij een
groot deel van jonge aanplant de toppen van de bomen om te moeten
knakken. Zo is in een half uur tijd voor minstens duizend gulden
schade aangericht. Vermoedelijk gaat het hier om een actie van een
niet geheel toerekeningsvatbare volwassene. Wij kunnen ons overigens
ook niet voorstellen dat kinderen zoiets doen.

Elders in het park zijn een bank en een prullebak besmeurd door
graffiti. Met zilverkleurige verf (gestolen?) is dit tomaatrode parkmeu-
bilair versierd. Ook hier is de schade groot, want het afvoeren en
herplaatsen en het overspuiten in deze specifieke kleur kost veel geld.
Het omgaan met collectief bezit is kennelijk niet eenvoudig.

De egel

Dankzij de Stichting Egelopvang zijn ons enkele kleine egeltjes ter
beschikking gesteld om ze de vrijheid te hergeven in Park Bloeyen-
dael. In het westelijk deel van het park zijn de kansen voor de egel
om zich te handhaven gunstig. Door de wildakker en door het
verbeterde onderhoud van het park verbetert het leefklimaat voor
de egel. Ook vroeger zijn er in het park wel egels geweest.

Ondergetekende geeft zich op als vrijwilliger voor de werkzaamheden van de Stichting Bloeyendael:

Naam: .....
 Adres: .....
 Postcode: ..... Woonplaats: .....
 Telefoon: ..... Leeftijd: -16/ 16-60/ > 60 jaar

Ik heb belangstelling voor de volgende activiteiten (s.v.p. aankruisen):

Hooien:	☐ in de zomer (1)	☐ in de herfst (2)
Bollen poten:	☐ najaar (3)	
Snoelhout slepen:	☐ januari/februari (4)	
Vullnis rapen:	☐ af en toe (5)	
Nestkastenbeheer:	☐ augustus/september (6)	
Folders bezorgen:	☐ in eigen straat of daar dichtbij (7)	
	☐ af en toe huils aan huils in een blok (8)	
Educatieve projecten:	☐ in overleg (9)	
Deelname voorlichtingsstand	☐ af en toe (10)	
Commissiewerkzaamheden	☐ groengroep Bloeyendael (11)	
	☐ plan maken voor Voorveldse Polder (12)	
Natuurgids	☐ af en toe (in overleg) (13)	
Studie van boeken/rapporten	☐ af en toe (in overleg) (14)	
Bestuurswerk	☐ in overleg (bij vacatures) (15)	
Overige activiteiten:	☐ ..... (16)	

De activiteiten in het park vinden meestal op zaterdag plaats; voor koffie en thee, een broodje en een kop soep wordt gezorgd. De Stichting heeft een vrijwilligersverzekering afgesloten voor de deelnemers aan al haar activiteiten. Deelnemers ontvangen geen geldelijke vergoeding voor hun werk (onkosten verbonden aan het werk worden uiteraard vergoed).

KNIP DEZE BON UIT EN STUUR DEZE OP NAAR:

Stichting Bloeyendael,
 Postbus 85 017
 3508 AA UTRECHT.

Wilhelminapark wordt verbeterd

De groeiende aandacht voor het beheer van het bestaande openbare groen krijgt ook vorm voor het Wilhelminapark. Op basis van een beheerplan voor het park (opgesteld in overleg met bewoners) komt in 1995 geld beschikbaar voor allerlei concrete maatregelen, zoals de verbetering van de speelplaats, herstel van paden en uitbreiding en verfraaiing van meubilair. Een groot probleem is ook het uitbaggeren van de vijver in het park; interessant is dat in 1995 wordt gestart met een biologische methode, waarbij bacteriën (een deel van) de bagger als het ware opeten. Afvoer van bagger is vaak een groot probleem i.v.m. het vinden van opslagcapaciteit en vanwege verontreiniging.

Nestkasten in 1994 goed bevolkt

Door ons bestuurslid Theo de Ronde en onze vrijwilliger de heer P. Groenendijk zijn de nestkasten geïnspecteerd en gereinigd. De circa 50 nestkasten die dankzij de donateursbijdragen in het park zijn aangebracht, zijn - behalve enkele pimpelmeeskasten in het oostelijk deel - alle bewoond geweest door vogels. In verreweg de meeste gevallen gaat het om diverse soorten mezen. Kennelijk vonden de pimpelmezen het in het oostelijk deel te kaal of te onrustig.

Een nestkast is verbouwd door een specht; na vergroting van de opening heeft de specht hier jongen groot gebracht. Doordat een groot aantal populieren in het westelijk deel van het park zijn afgestorven (door de bast te ringen) ontstaan er kansen voor natuurlijke huisvesting voor spechten en andere holenbroeders. De nestkast voor uilen is nog niet bewoond. Het is mogelijk dat door de graanakker de aantrekkelijkheid van het gebied voor uilen toeneemt. Op de begraafplaats aan de Prinsesselaan wordt regelmatig een uil gesignaleerd. In het najaar van 1994 zijn regelmatig een of meer buizerds waargenomen die voedsel zochten in het park. Dit zijn echter passanten.

Standbeeld Nijntje

Aan het begin van de Oude Gracht (noordwestzijde) is een standbeeld van Nijntje, het konijnfiguur uit het werk van Dick Bruna, geplaatst. Het beeld is aan de gemeente geschonken en stond aanvan-

kelijk geheel kaal en ontheemd temidden van enige duizenden dure monumentaal verantwoorde klinkertjes. Wij vonden dat Nijntje daar wel wat kaal stond en hebben haar een brief gestuurd dat - als zij het daar te kaal vond - zij wel mocht komen spelen in Park Bloeyendael. Ook hebben wij haar - tegen de eerste honger - een bosje wortels gegeven, want in de directe omgeving was geen groen sprietje meer te bekennen. Ten behoeve van de aanleg van het beeld was namelijk bestaande groenbeplanting gesloopt. Ondanks eerdere beloften aan de buurt was het niet de bedoeling dat er groen zou terugkomen.

Daags na een bericht in het Utrechts Nieuwsblad over deze affaire ontkende het wijkbureau - als door een wesp gestoken - het verdwijnen van het groen. Er zouden twee bomen, een bloembak en een bankje komen. De werkelijkheid is dat met de reorganisatie van de dienst Stadsbeheer de groenvertegenwoordiger was weggefallen uit het projectteam, zodat een baksteenrood blozende steen-fanaat de macht had gegrepen. Een fluks opgerichte Werkgroep Nijntje-in-het-groen heeft inmiddels in overleg met de gemeente het groengehalte nog weten op te krikken. Wij zijn blij voor Nijntje! Bewoners van Utrecht: let goed op bij de start van openbare werken en vraag vooral vooraf na wat er gaat gebeuren! Het loont vaak de moeite.

Vuilnis

Eerder schreven wij over de bouwvakkers van de nieuwbouw van VSB (en van het provinciehuis) die hun bierblikken, patatbakjes en

Betalingsherinneringen

Enkele donateurs hebben nog niet gereageerd op de tweede aanmaning tot betaling van hun donatie over 1994. Indien ook na de opruiming van de postbak rond Kerst betaling uitblijft, wordt u uitgeschreven.

Voor 1995 ontvangen donateurs in de loop van het jaar - net als vorige jaren - een girobetaalkaart. Diegenen die daar niet op willen wachten kunnen desgewenst nu hun donatie overmaken onder vermelding "donatie 1995".

frikadellenafval in het park mikken. Herhaaldelijk hebben vrijwilligers van onze stichting de boel moeten opruimen ondanks toezeggingen dat de bouwers de boel zelf schoon zouden houden. Het is twee keer goed gegaan. Bier drinken tijdens het werk op de bouwplaats wordt zwaar bestraft, maar buiten het hek houdt de verantwoordelijkheid van de aannemer op. Wij zullen een rekening sturen, waarvan de opbrengst naar een goed doel gaat. Een aflat voor het milieu.

Hoogbouw VSB en provincie

Begin 1995 wordt de hoogbouw van VSB/AMEV (87 meter) betrokken door de medewerkers van de VSB. Wij kunnen nu zien hoe de contouren van deze hoogbouw en van het in aanbouw zijnde provinciehuis het aanzicht van het gebied van Bloeyendael en omgeving visueel vervuilen. Vrijwel overal in en rond het park zijn deze hoge gebouwen te zien. Hiermee is de belevingswaarde van een stuk natuur heel dicht bij de stad sterk gedaald. Juist de stedeling heeft er ook behoefte aan om dicht bij de stad even weg te kunnen duiken in een stuk groen waar je de stad alleen maar hoort en niet ziet.

Het komende jaar zal ook blijken wat de gevolgen zijn voor het forensenverkeer van deze hoogbouw. Voorlopig zal het erg druk worden met auto's op de Archimedeslaan. Ook dat komt de natuur in het park niet ten goede, want de natuur heeft bovenal rust nodig om zich te kunnen ontwikkelen. Het nut van dergelijke hoogbouw is ons altijd al ontgaan, maar behalve de raadsfractie van Groen Links en een raadslid van D66 dacht de gehele raad daar anders over. De stad moet volgens de (vorige?) gemeenteraad aan de oostkant herkenbaar zijn voor passanten en forensen. Wij vinden dat de stad herkenbaar moet zijn voor de bewoners van Utrecht. Naast de Domtoren (112 meter hoog) was de Neudeflat (62 meter) wat ons betreft wel voldoende als solitaire hoogtepunt van "Utrechtse" stedebouw.

Bestel de nieuwe natuur- en wandelgids van Park Bloeyendael. Voor f 5 te koop bij het Informatie Centrum Utrecht (ICU) aan het Neude of bij de milieuwinkel van het Milieuinformatiecentrum Utrecht (MICU), Oudegracht 60. Of maak f 7.50 over (incl. porto) op giro nr. 344.6650 onder vermelding "wandelgids".